

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนทหาร กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาการรับรู้ ทักษะคิด และการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อของชุมชนทหาร กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการแก้ไขปัญหาหนี้สินของประชากรในชุมชน กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ และ (3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการแก้ไขปัญหาหนี้สินของประชากรในชุมชน กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้าราชการ และบุคคลในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 857 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5% จากกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 857 คน ได้กลุ่มจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 269 คน เพื่อความแข็งแกร่งของข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้นผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 320 คน จากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 1 ฉบับ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การรับรู้ และทัศนคติต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตอนที่ 3 การแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความพอประมาณ (2) ด้านความมีเหตุผล และ (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) และตอนที่ 4 คำถามปลายเปิด ซึ่งถามในประเด็นเกี่ยวกับ (1) ปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมให้เกิดภาวะหนี้สินในครอบครัว (2) แนวทางในการป้องกันปัญหาหนี้สินในครอบครัว และ (3) การจัดการหรือแก้ไขปัญหาหนี้สินในครอบครัว ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และด้านความเที่ยงตรงด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach's Alpha Coefficient) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และการส่งกลับทางไปรษณีย์ พบว่า ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 270 ฉบับ (คิดเป็นร้อยละ 84.38)

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าความถี่ (frequency) ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ทัศนคติ และการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงวิเคราะห์ด้วยสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) คำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์การแก้ไขปัญหาหนี้สินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (pearson product moment coefficient) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้สถิติ Independent -One sample t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาการรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โดยการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับหลักและแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องมากที่สุดอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ พวกเขาและครอบครัวของเข้าใจคำว่า “การมีภูมิคุ้มกันที่ดี” อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ ประชากรในชุมชนของพวกเขาเข้าใจหลักและแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดีอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างมีแนวความคิดว่า แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตของบุคคลทุกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การอยู่อย่างพอเพียง พอใช้ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่สร้างหนี้สิน เป็นการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติงานนั้นก็เพื่อมุ่งเน้นความสำเร็จในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ คิดว่าการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การยึดหลักการปฏิบัติทางพุทธศาสนาที่เรียกว่า ทางสายกลาง อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกรายด้านพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างมีการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผลมากที่สุดอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ การแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ จำแนกรายข้อ กลุ่มตัวอย่างมีการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ได้แก่ การใช้แรงงานในครอบครัวช่วยทำงานแทนกิจกรรม หรืองานที่เคยจ้างแรงงานภายนอกเพื่อลดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นมากที่สุดอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การซื้อสิ่งของและทรัพย์สินตามความจำเป็นเหมาะสมกับรายได้ของตัวเองอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ การไม่ใช้เงินกู้เพื่อนำมาใช้จ่ายในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล จำแนกรายข้อ โดยกลุ่มตัวอย่างมีการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล ได้แก่ มีการวางแผนเรื่องรายรับและรายจ่ายของครอบครัวมากที่สุดอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การเลือกซื้อสินค้าที่ลดราคาหรือมีของแถมเมื่อพิจารณาแล้วว่ามีคุณภาพเท่ากัน อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ หากในระยะทางใกล้ ๆ พวกเขาจะใช้วิธีการเดินเพื่อไปถึงที่หมายมากกว่าการใช้รถส่วนตัวอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกรายข้อ โดยกลุ่มตัวอย่างมีการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ได้แก่ ในชุมชนได้มีการอบรมและให้ความรู้ในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ในชุมชนของพวกเขาได้มีการพัฒนาเป็นขั้นตอน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักและแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดย “มุ่งสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน” อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ และยังพบว่าทศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล

การรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ และในระดับปานกลางกับความมีเหตุผล และยังพบว่า การแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล ระหว่างเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า การแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีระหว่างชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 8-14 ปี มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลแตกต่างกับประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 7 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 15-21 ปี มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผลแตกต่างกับประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 7 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 8-14 ปี มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีแตกต่างกับประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 7 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 15-21 ปี มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีแตกต่างกับประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 8-14 ปี อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 8-14 ปี มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีแตกต่างกับ ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าหรือเท่ากับ 22 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลให้การแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับ ประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ≤ 30 ปี และ 31-40 ปี มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ≤ 30 ปี และ > 40 ปี มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ≤ 30 ปี และ 31-40 ปี มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31-40 ปี และ > 40 ปี มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดภาวะหนี้สินในครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดภาวะหนี้สินในครอบครัว ได้แก่ การขาดการวางแผน เรื่องการใช้จ่ายในครอบครัวมากที่สุด รองลงมา คือ ความไม่รู้จักรอบประมาณการในเรื่องการใช้จ่ายเงินในครอบครัว และลำดับต่อมา คือ มีภาระที่จะต้องรับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายในครอบครัวค่อนข้างมาก

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ขึ้นในครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่า แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ขึ้นในครอบครัว ได้แก่ การไม่หมกมุ่นและหลงระเหิดกับสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์ เช่น การเที่ยวเตร่ และเล่นการพนันมากที่สุด รองลงมา คือ การรู้จักความพอประมาณและมีเหตุผลในการใช้จ่ายเงิน และลำดับต่อมา คือ รู้จักการประมาณการและวางแผนเรื่องการใช้จ่ายในครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการแก้ไขปัญหานี้สืบตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนทหารกองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ข้าราชการทหาร และบุคคลในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ มีการรับรู้และทัศนคติที่ดีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาจจะเป็นเพราะว่า กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ เป็นหน่วยงานของทางราชการ ดังนั้นจึงมีโอกาสดังกล่าวที่จะได้รับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าที่อื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารที่ผ่านทางผู้บังคับบัญชาทางสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบัน โดยเฉพาะสื่อทางด้านทางโทรทัศน์ ที่มีการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าสื่อทางด้านอื่น ๆ มากพอสมควร แต่ถึงอย่างไรก็ตามการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการ และบุคคลในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ในบางประเด็นที่ยังพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง อันได้แก่ การรับรู้ ความเข้าใจหลักและแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี และทัศนคติที่ว่า การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การยึดหลักการปฏิบัติทางพุทธศาสนาที่เรียกว่า ทางสายกลาง และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้สามารถแก้ปัญหาความยากจนได้ จากข้อความดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าข้าราชการทหาร และบุคคลในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์จะมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังไม่มีความเข้าใจหลักและแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้งและเพียงพอ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงต้องดำเนินการแก้ไขความบกพร่องในประเด็นดังกล่าว นอกจากนี้ ข้าราชการทหาร และบุคคลในครอบครัวยังมีทัศนคติที่ว่า การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การยึดหลักการปฏิบัติทางพุทธศาสนาที่เรียกว่า ทางสายกลาง และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้สามารถแก้ปัญหาความยากจนได้อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ยังมีความความคิดที่ว่า การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เป็นการยึดหลักการปฏิบัติทางพุทธศาสนาที่เรียกว่า ทางสายกลาง และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เดชพันธ์ ดวงรัตน์ (2535) ได้ศึกษาภาวะหนี้สินของนายทหารชั้นประทวน

เฉพาะกรณีวิทยาลัยเสนาธิการทหารที่พบว่า นายทหารชั้นประทวนล้วนมีหนี้สินทั้งสิ้น มีทั้งหนี้สินคงค้างและหนี้สินรายเดือน

2. ผลการศึกษาการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ท่านใช้แรงงานในครอบครัวช่วยทำงานแทนกิจกรรมหรืองานที่เคยจ้างแรงงานภายนอกเพื่อลดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น การซื้อสิ่งของและทรัพย์สินตามความจำเป็นเหมาะสมกับรายได้ของตัวเองอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าข้าราชการทหารและบุคคลในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ มีการปรับวิถีชีวิตให้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันได้อย่างมีความเหมาะสมพอสมควร อาจจะเป็นเพราะว่าราคาสินค้าในปัจจุบันสูงมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันรายรับของข้าราชการเป็นแบบเงินเดือนประจำที่ค่อนข้างมีจำนวนคงที่ เพราะฉะนั้นจึงเกิดความไม่สมดุลกันระหว่างรายรับและรายจ่าย จึงทำให้ข้าราชการทหารและบุคคลในครอบครัวมีการปรับวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ข้าราชการทหาร และบุคคลในครอบครัวยังมีการใช้เงินกู้เพื่อนำมาใช้จ่ายในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ยังมีการเงินกู้เพื่อการนำมาใช้จ่ายในครอบครัว อาจจะเป็นไปได้ว่า รายได้ของข้าราชการยังไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในครอบครัวของบุคคลบางส่วน

3. ผลการศึกษาศักยภาพที่มีความสัมพันธ์กับการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทศคนติดต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ และด้านความมีเหตุผล แสดงให้เห็นว่าการมีทัศนคติที่ดีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงย่อมเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ข้าราชการทหาร และบุคคลในครอบครัวมีการแก้ปัญหาหนี้สินทั้งในด้านความพอประมาณ และความมีเหตุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของกรรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ และด้านความมีเหตุผล นอกจากนี้ยังพบว่า การที่บุคคลจะมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้นั้น องค์ประกอบที่มีความสำคัญ ก็คือ บุคคลจะต้องมีการรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ว่าจะป็นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรับรู้ผ่านทางรายการโทรทัศน์ คำบอกเล่า หรือแม้แต่การเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถกล่าวได้ว่า การที่จะปลูกฝังการแก้ปัญหาหนี้สินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้นั้น บุคคลจะต้องมีการรับรู้และ

มีทัศนคติที่ดีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วย และควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านเพศ ประสิทธิภาพในการทำงาน ระดับการศึกษา และช่วงอายุที่พบว่าส่งผลให้เกิดการแก้ไขปัญหตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามเพศ พบว่า การแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล ระหว่างชายและหญิงแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เพศที่แตกต่างกันของประชากรในชุมชน กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการศึกษาการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล จำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงานด้วย วิธีของ Dunnett T3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพในการทำงานระหว่าง 8-14 ปี มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลแตกต่างกับประสิทธิภาพในการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 7 ปี โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพในการทำงานระหว่าง 8-14 ปี มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพในการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 7 ปี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ประสิทธิภาพในการทำงานที่แตกต่างกันของประชากรในชุมชน กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่า ประสิทธิภาพในการทำงานที่มากขึ้นย่อมส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงให้แนวทางในการดำเนินชีวิตแก่ประชาชน อันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของระบบทุนนิยม และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้พระองค์ท่านทรงชี้แนะให้ประชาชน ประพฤติ ปฏิบัติตามทางสายกลาง เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว ดังนั้น เพื่อให้การดำรงชีวิตที่ดี มีคุณภาพ สามารถแก้ไขปัญหาระยะสั้นของกำลังพล และครอบครัว กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติให้แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ด้านความรู้

1. กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ ควรส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การรวมกลุ่ม และการศึกษาดูงานในชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะด้านการแก้ไขปัญหาภาระหนี้สินของกำลังพล

2. กองพันทหารช่างที่ 1 รักษาพระองค์ ควรส่งเสริมให้กำลังพลและครอบครัวติดตามข่าวสารจากภายนอกอย่างต่อเนื่อง และใช้วิจรณ์ญาณในการรับข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวมีความรอบคอบ และทันต่อเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการวางแผนด้านการใช้จ่ายในครอบครัว

ด้านสุขภาพ

1. ควรส่งเสริมการลดค่าใช้จ่ายในครอบครัวโดยการใช้จักรยานเป็นยานพาหนะในการเดินทางมาทำงาน ทดแทนการใช้รถจักรยานยนต์/ รถยนต์ ซึ่งถือเป็นการออกกำลังกายของกำลังพล

2. ส่งเสริมให้กำลังพลและครอบครัวดูแลสุขภาพใจใส่สุขภาพ และพลานามัยของตนเองอย่างจริงจัง เช่น ส่งเสริมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และตรวจสุขภาพประจำปีอย่างน้อยปีละครั้ง

ด้านรายได้

1. ควรหามาตรการในการลดการก่อหนี้ / ก่อหนี้เพิ่มของกำลังพลและครอบครัว ทั้งนี้ภายในและภายนอกระบบ ปลุกฝังการวางแผนการใช้จ่ายในครัวเรือน ส่งเสริมการออมในรูปแบบต่าง ๆ ลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น หารายได้เสริมให้แก่ครอบครัว เช่น การปลูกผักสวนครัวไว้ขายหรือกินเอง หรือการเลี้ยงปลาไว้สำหรับรับประทาน เป็นต้น

2. จัดพื้นที่ว่างในชุมชน ให้เป็นตลาดนัดสำหรับจำหน่ายสินค้าของกำลังพลและครอบครัว พร้อมทั้งส่งเสริมการนำสินค้ามาจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

3. ส่งเสริมให้กำลังพลและครอบครัว ลด ละ เลิกสิ่งเสพติด เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา หรือการเที่ยวกลางคืน เพื่อเป็นการลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของครอบครัว

4. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชน เพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ และส่งเสริมการเพิ่มรายได้ เช่น การจัดตั้งสหกรณ์ประจำชุมชนเพื่อเก็บออมและระดมเงินทุนในการทำกิจกรรม โดยเฉพาะประชากรที่มีกลุ่มเสี่ยงต่อการก่อกวนอันได้แก่ บุคคลในครอบครัว/แม่บ้านที่ว่างงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาการระยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การแก้ปัญหาหนี้สินของประชาชนเพียงอย่างเดียว ควรมีการศึกษาจากตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การหารายได้ การประกอบอาชีพ เป็นต้น และควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกับชุมชนอื่น ๆ หรือจากตัวแปรต้นอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายมากกว่านี้ เพื่อการได้มาซึ่งข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์และมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาที่เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเท่านั้น ควรมีการศึกษาข้อมูลด้วยวิธีการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพควบคู่ไป เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดสนทนากลุ่ม การจัดประชุมระดมความคิด เพื่อให้เกิดความหลากหลายในด้านวิธีวิทยาการวิจัย และเป็นการยืนยันความถูกต้องของข้อมูล